

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1^ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 9 - 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

Αίθουσα «Στέφανος Δραγούμης»
Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γιάννης Μπουτάρης
Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ιερομόναχος Νικόδημος Λαυριώτης

Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ – ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Δ.Σ.

Παναγιώτης Αβραμόπουλος
Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Θεσσαλονίκης

ΜΕΛΗ

Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Μεθόδιος
Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου

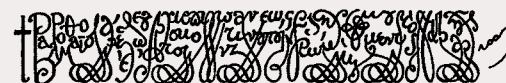
Μοναχός Συμεών Διονυσιάτης

Στέφανος Γωγάκος
Δημοτικός Σύμβουλος του Δήμου Θεσσαλονίκης

Θωμάς Ψαρράς
Γενικός Γραμματέας του Δήμου Θεσσαλονίκης

Εισηγητής:
Αναστάσιος Ντούρος
Διευθυντής της Αγιορείτικης Εστίας

Γραμματεία:
Μαρία Γιαννέλου
Προϊσταμένη Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών

Τῷ Ἐντιμωτάτῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Μπουτάρῃ, Δημάρχῳ Θεσσαλονίκης, Προέδρῳ τῆς Αγιορείτικῆς Ἑστίας, τέκνῳ τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν καὶ εἰρήνῃν παρὰ τοῦ παναγάρχου Θεοῦ ἡμῶν.

«Τὸ Ἅγιον Ὅρος δὲν εἶναι μόνο ἡ Κιβωτὸς τῆς Ὁρθοδόξιας. Εἶναι καὶ ἡ παράδοση τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ ἔκφραση τῆς διάρκειάς του. Στους μεγάλους χρόνους τοῦ Βυζαντίου τὸ Ἅγιον Ὅρος θὰ συνδέσῃ τοὺς δύο κόσμους: τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πνεῦμα μὲ τὸν Χριστιανισμό... Τὸ Ἔθνος, μέσῳ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας, θὰ ἀποκτήσῃ συνείδηση τῆς συνέχειάς του, θὰ κρατηθῇ συμπαγές, θὰ ἀντισταθῇ. Τὸ Ἅγιον Ὅρος θὰ γίνῃ ὁ κορυφαῖος χώρος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος... Ἐκεῖ, μπαίνοντας στὰ σύνορα τοῦ Ἁγίου Ὁρους [οἱ φωτισμένοι ἄνδρες], ἔβλεπε πῶς ἦταν πὰρ στὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, καὶ πῶς γι' αὐτὸ καμιά ἐγκόσμια ἐξουσία δὲ θὰ τολμοῦσε νὰ παραβιάσῃ τ

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω ἀσμένως χαιρετίζει τὴν ἀναληφθεῖσαν νέαν πρωτοβουλίαν τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐπιτυχὴ ὑπ' αὐτῆς ὁλοκλήρωσιν 10 Διεθνῶν Ἐπιστημονικῶν Συνεδρίων, τῆς διοργανώσεως τοῦ πρώτου Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Ἐργαστηρίου, μὲ σκοπὸν τὴν παρουσίαν τοῦ πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ἐπιτελουμένου ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐρευνητικοῦ ἔργου, ἀναφορικῶς μὲ τὴν Ἀθωνικὴν Μοναστικὴν Πολιτείαν, καὶ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ μοναδικοῦ Αὐτῆς συνόλου.

Σήμερον, εἰς ἐποχὴν ἀναζητήσεως ταυτότητος καὶ αὐτοπροσδιορισμοῦ ὃχι μόνον εἰς προσωπικὸν ἀλλὰ καὶ εἰς συλλογικὸν καὶ ὑπερεθνικὸν ἐπίπεδον, ἡ ἀναδίφησις εἰς τὰς παραδόσεις, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν τῶν Ἱερῶν Μονῶν, Σκητῶν καὶ Ἱσυχαστηρίων, μὲ τὴν ὑπερχιλιετὴ καὶ συνεχῆ παρουσίαν τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ καὶ τὴν πληθὺ τῶν γνωστῶν καὶ πολὺ περισσοτέρων ἀγνώστων Ἀγίων, μὲ τὴν λειτουργικὴν ζωὴν, τὶς κατανυκτικὲς ἀκολουθίες καὶ τὰ βυζαντινὰ τυπικά, τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν διαφύλαξιν πνευματικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἀγαθῶν, τὸ εἰδικὸν καθεστῶς προχωρημένης καὶ ὅλως ἠῤῥξημένης αὐτοδιοικήσεως τῆς κάθε μιᾶς Μονῆς ξεχωριστὰ καὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐν συνόλῳ, τὴν δημοκρατικὴν δομὴν λειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, τὴν παραδοσιακὴν ἀρχιτεκτονικὴν, τὴν συνύπαρξιν τῶν αἰώνων καὶ τῶν μοναχῶν εἰς τὸ ἀδιατάρακτον φυσικὸν περιβάλλον, ἡ ἔρευνα καὶ ἀνάδειξις τῶν ἐπὶ μέρους ἰδιοτήτων τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου ἀπὸ παλαιότερους καὶ νεωτέρους ἐπιστήμονας καὶ ἐρευνητὰς θεωροῦμεν ὅτι ἀποτελεῖ εὐλογίαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἥτις καὶ μητρικῶς ἐφορᾷ καὶ κήδεται τῶν ταπεινῶν Αὐτῆς τέκνων.

Εὐελπιστοῦμεν ὅτι ὁ νέος οὗτος ἐγκαινιαζόμενος θεσμὸς θὰ ἀναδείξῃ ἐπιτυχῶς τὴν σύνθεσιν τῶν ὡς ἄνω χαρακτηριστικῶν τὰ ὁποῖα ἀπαρτίζουν τὸν ἱερὸν Ἄθωνα, σύνθεσις ἥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κρίτων Χρυσοχοΐδης
Ομότιμος Δ/ντής Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών
Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

ΜΕΛΗ

Ιερομόναχος Νικόδημος Λαυριώτης

Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Μεθόδιος
Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου

Μοναχός Συμεών Διονυσιάτης

Συμεών Πασχαλίδης
Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Αθανάσιος Σέμογλου
Αναπλ. Καθηγητής Βυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης /
Τμ. Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΠΘ

Στέφανος Διαμαντής
Δασολόγος - Φυτοπαθολόγος, Τακτικός ερευνητής

Πλούταρχος Θεοχαρίδης
Αρχιτέκτων

Φαίδων Χατζηαντωνίου
Αρχιτέκτων - Αναστηλωτής

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Αναστάσιος Ντούρος
Διευθυντής
της Αγιορειτικής Εστίας

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Μαρία Γιαννέλου
Προϊσταμένη
Διοικητικών
& Οικονομικών
Υπηρεσιών

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ

ΤΕΧΝΙΚΗ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Ευάγγελος Τσικούρας
Όλγα Κοτσαμπάς
Κική Αθανασιάδου
Κώστας Αργυρόπουλος

Η Αγιορειτική Εστία, στην πορεία της πρώτης δεκαπενταετίας της, οργάνωσε δέκα διεθνή επιστημονικά συνέδρια, τα οποία εκάλυψαν μία ευρύτατη θεματολογία αναφερόμενη στην υπερχιλιετή ιστορία και πνευματικότητα του Αθωνικού μοναχισμού, αλλά και σε ειδικότερα θέματα, όπως π. χ., η Αρχιτεκτονική, το Περιγητικό φαινόμενο, η Αγιορειτική Λογιοσύνη, τα Αγιορείτικα Μετόχια και άλλα. Τα συνέδρια προσέθεσαν πολύτιμη νέα γνώση και ανέδειξαν νέα προβλήματα για την πολυεπίπεδη έρευνα που αφορά το Άγιον Όρος.

Από το τρέχον έτος, η Αγιορειτική Εστία εγκαινιάζει μία νέα μορφή προβολής και παρουσίασης του επιστημονικού και ερευνητικού έργου για το Άγιον Όρος, εκείνη του Επιστημονικού Εργαστηρίου (Forum), το οποίο θα οργανώνεται ετησίως. Στόχος του νέου θεσμού είναι να δώσει τη δυνατότητα στα μέλη της επιστημονικής κοινότητας να δημοσιοποιήσουν τα οριστικά συνθετικά συμπεράσματα των ερευνών τους, αλλά κυρίως να γνωστοποιήσουν τα πρώτα ή εν εξελίξει στάδια ατομικών ή συλλογικών ερευνητικών δραστηριοτήτων, παρουσιάζοντας συγχρόνως τα πρώτα (όχι κατανάγκην οριστικά) αποτελέσματα. Επιδίωξη του Επιστημονικού Εργαστηρίου είναι η ανάπτυξη ενός γόνιμου πραγματικού διαλόγου, ο οποίος θα εμπλουτίσει και θα δι

1^Ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Αίθουσα «Στέφανος Δραγούμης»
Μουσείου Βυζαντινού
Πολιτισμού Θεσσαλονίκης
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
9 & 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9/12

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΤΕΛΕΤΗ

17:30 – 18:00	ΥΠΟΔΟΧΗ - ΕΓΓΡΑΦΕΣ
18:00 – 19:00	Χαιρετισμοί - Έναρξη του Συνεδρίου
19:00 – 19:15	Κρίτων Χρυσοχοΐδης , Ομότιμος Δ/ντής Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών. Εισαγωγή στο Εργαστήριο.

> 1^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

19:30 – 20:00	Živojinović Mirjana , Σερβική Ακαδημία Επιστήμων και Τεχνών. Οι μοναχοί του Χιλανδαρίου - φύλακες των κτημάτων της Μονής στη Σερβία.
20:00 – 20:30	Δεληκάρη Αγγελική , Επίκ. Καθηγήτρια της Μεσαιωνικής Ιστορίας των Σλαβικών Λαών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. Σλαβικά τοπωνύμια και μικροτοπωνύμια στα έγγραφα των μονών του Αγίου Όρους.
20:30 – 21:00	Πασχαλίδης Συμεών , Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ. / Κακλαμάνος Δημοσθένης , Δρ Θεολογίας. Κατάλογος των Αγιολογικών Χειρογράφων των Βιβλιοθηκών του Αγίου Όρους. Ερευνητικό Πρόγραμμα του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών του Α.Π.Θ.
21:00 – 22:00	ΔΕΞΙΩΣΗ

ΣΑΒΒΑΤΟ 10/12

> 2^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

09:30 – 10:00	Λιάκος Ιωάννης , Επίκ. Καθηγητής της ΑΕΑ Βελλάς Ιωαννίνων. Τα μουσικά χειρόγραφα της Μονής του Παντοκράτορος.
10:00 – 10:30	Κακούρος Μιχαήλ , Αναπληρωτής Καθηγητής στην École Pratique des Hautes Études, Sciences Historiques et Philologiques, à la Sorbonne. Αντιγραφική και βιβλιοδετική δραστηριότητα στην Ι. Μ. Διονυσίου κατά τον 17ο αιώνα.
10:30 – 11:00	Κουρής Εμμανουήλ Γεώργιος , Υποψήφιος Διδάκτωρ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης / Λεωνίδας Αλέξανδρος Κουρής , Επίκουρος Καθηγητής, University of Pavia, Italy / Μαρία Καραβεζυρόγλου - Weber Καθηγήτρια Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Διερεύνηση της σεισμικής επάρκειας των Βυζαντινών πύργων του Αγίου Όρους.
11:00 – 11:30	Βογιατζής Σωτήρης , Δρ Αρχιτέκτων ΕΜΠ. Έρευνα στο Καθολικό της Ι.Μονής Μεγίστης Λαύρας.
11:30 – 12:00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

> 3^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

12:00 – 12:30	Λιάκος Δημήτρης , Δρ. Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκίδικης και Αγίου Όρους. Κτητορική δραστηριότητα και δωρεές έργων τέχνης στο Άγιον Ό
---------------	--

13:30 - 14:00

Διαμαντής Στέφανος, Δασολόγος-Φυτοπαθολόγος, Τακτικός ερευνητής / **Περλέρου Χαρίκλεια**, Δασολόγος / **Χριστόπουλος Βασίλης**, Δασολόγος / **Τζίρος Θ. Γιώργος**, Γεωπόνος - Φυτοπαθολόγος MSc.
Βιολογική καταπολέμηση του έλκου της καστανιάς: Ένα έργο που διέσωσε την καστανιά του Αγίου Όρους.

> 4^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

18:00 - 18:15

Μπάνεβ Γκέντσο, Λέκτορας στο Τμήμα Σλαβικών Σπουδών, E.K.Π.Α.
Το αρχείο της Μονής Ζωγράφου ως εστία της ορθόδοξης κοινότητας και σημείο συνάντησης της σλαβικής και της βυζαντινής γραμματείας και παράδοσης.

18:15 - 18:30

Peev Dimiter, Slavic Department at Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Institute of Slavic Studies at Humboldt University of Berlin. Χρόνος, Χώρος και Ιδέες – η προσέγγιση της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης της Μονής Ζωγράφου στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας.

18:30 - 18:45

Boykov Grigor, Dr, Επιστημονικός Συνεργάτης at the CRSA, Department of History, University of Sofia / **Κοτζαγεωργής Φωκίων**, Επίκουρος Καθηγητής Νεότερης Ιστορίας, Α.Π.Θ.
Η συλλογή οθωμανικών εγγράφων στο ψηφιακό αρχείο της I.M. Ζωγράφου.

18:45 - 19:00

Ματζούρης Νικόλαος, Θεολόγος, Συντηρητής Βιβλίου, Καθηγητής (ΕΔΙΠ) ΑΕΑΘ.
«Πριν τη συντήρηση». Η εκ βάθρων ανακαίνιση της Βιβλιοθήκης της I.M. Ζωγράφου: Ανάλυση και παρουσίαση εφαρμογών προληπτικής συντηρήσεως.

19:00 - 19:30

Συζήτηση

19:30 - 20:00

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΟΜΙΛΗΤΩΝ

• Boykov Grigor	griboykov@yahoo.com
• Peev Dimiter	dimitter@yahoo.com
• Živojinović Mirjana	Mirjana.Zivojinovic@sanu.ac.rs
• Ανδρούδης Πασχάλης	archaio22@gmail.com
• Βογιατζής Σωτήρης	sotvog@gmail.com
• Δεληκάρη Αγγελική	adelikar@hist.auth.gr
• Διαμαντής Στέφανος	stephdiamandis2@gmail.com
• Κακλαμάνος Δημοσθένης	dimosthek@yahoo.gr
• Κακούρος Μιχαήλ	michel.cacouros@ephe.sorbonne.fr
• Καρύδης Χ. Χ	

Οι εργασίες του Πρώτου Διεθνούς Επιστημονικού Εργαστηρίου
θα μεταδίδονται σε ζωντανή μετάδοση (live streaming)
από την ακόλουθη διεύθυνση: www.agioritikiestia.liveevents.gr

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΕΓΝΑΤΙΑ 109, 54635 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Τ. 2310263308 | Φ. 2310250648
e-mail: info@agioritikiestia.gr

www.agioritikiestia.gr | www.facebook.com/AgioritikiEstia/ | [blog. www.leshiagestia.blogspot.gr](http://blog.leshiagestia.blogspot.gr)